

Naši mladomisnici

Čitaoci našega lista već znadu, da su istarski Hrvati imali ove godine jednu bogatu žetvu: šest hrvatskih mladomisnika. Sve je mladomisničke svečanosti proslavio naš narod u ogromnom broju. Mlade mise bile su za kršćanski svijet uvijek privlačiva sila, jer iz njih odsijeva ideja mladosti, ljubavi, poštivosti i uzvišenosti. A ljepota raznih bića sastoji se baš u jakom odsjavanju lijepih ideja. Mladomisnik, nakon čuže znanstvene i moralne spreme, odlučuje već kao od Boga posvećeni mladić, da žrtvuje svoj život u svrhu, da uzgaja svoj narod u plemenitosti te ga vodi k Najvišem Biću i k neugasivoj sreći. A uzgoj naroda u iskrenosti, punitizmi, poštenju, ljubavi, plemenitosti nužni je uvjet također za stvaranje sreće na ovom svijetu.

Seš; narodno osviještenih mladomisnika nije za Istru nipošto velik broj, ali to je mnogo obzirom na naše kosadanje prilike i poteškoće. Kada je Istra došla pod Italiju, veoma se je smanjio i broj hrvatskih svećenika u Istri. Na otocima Cresu i Lošinju ostala su ukoliko samo dvojica, trojica. Time je došlo u pogibio i uzdržanje naše narodnosti. Dovoljno je sjetiti se Bujštine... Zato je katolički dio hrvatskog narodnog vodstva u Istri, koji je već god. 1928. postao jedino istarsko narodno vodstvo, počeo organizirati i potpomagati oadašnje hrvatskih dječaka u sjemeništa — kao nekada biskup Dobriša. Posao je bio pun poteškoća i za vodstvo, uslijed političkog fašističkog pritiska, i za dječake, jer

su morali učiti sve u tuđem jeziku. A isto tako teško bilo je uzdržati tu našu mladež u narodnoj svijesti i poštici, da se sami usavrše u poznavanju svojeg materinskog jezika. Na istarskom poluotoku nam je to uspjelo. Pred 22 godine se je počelo sijati, a pred 10 godina žetiti. Otada se redovi hrvatskog svećenstva u Istri množe, a to je već doneslo našem narodu ne samo moralnih nego i političkih koristi.

Da je nedavno dokazivanje naših narodnih prava bilo opravdano, počela se brzo dokazivati činjenica, što se narodnosno pitanje u Istri rješava samo od sebe. Svojevoljni odlazak također talijanskog svećenstva otvara za hrvatsko svećenstvo, dosada potisnuto u pozadini, nove probleme. Obzirom na to ovogodišnji su mladomisnici još dragocijniji.

Takodjer problem narodnog uzgoja našeg svećeničkog podmlatka rješava se sada na prelazu iz jednog povijesnog doba u drugo. Sjemeništa u Porčeu već se je škvirdiralo samo od sebe. S onim na Rijeci dogodit će se to koncem ove školske godine. Glede sjemeništa »zadarske« biskupije (za Istarske otoke) u Lošinj razumjet će odgovorni faktori bez dvojbe sami, da je sada učenje djece hrvatskih roditelja u nematerskom jeziku i s tim združeno odnarođivanje, da se posve blago izrazimo, anahronizam.

Kao što je naše starije svećenstvo u Istri izvršilo svoju vjersku i narodnu dužnost, tako će je bez dvojbe izvršiti također naš novi mladomisnički podmladak.

da ga možda i ondje netko treba. Našao je u sobici stariću majku, kako mirno moli krunicu. A kad mu je ona ispričala, da moli zato, da se njezinoj kćeri, koja je na drugom katu sama sa zaručnikom, ne bi desilo što zla, nije se župnik mogao uzdržati, a da joj u svojoj svetog ogorčenoeti ne dobaci: »Idi k vragu ti i tvoja krunica! Svaki grijeh, koji se ondje gore učini, past će na tvoja savjest. Bđajte i molite, veli Gospodin, a ti sjediš ovdje mirno i bezbrizno, te puštaš mladim ljudima prigodu za grijeh, mjesto da ih nadzireš ili štitiš« (L. Burger, Il parroco dei matrimoni, 105).

Mudrija je bila ona druga majka, koja nije zala, da joj kćerka sama ide sa zaručnikom na izlet. Na zaručnikovo upit: »Gospodo, zar se Vi tako malo pouzdajete u mene?« odgovorila je: »Nikako, mladi gospodine! Ja se savršeno pouzdajem u Vas. Pa kad je još pitao: »Zar se, dakle, ne pouzdajete u Vašu kćerku?«, dobio je pravi odgovor: »Još manje! Ja se ne pouzdajem u Vas oboga, kad biste bili zajedno i sami!«

Onima, koji misle, da su to zastarjeli nazori, kojih se danas nitko više ne drži, odgovaramo riječima Lisbet Burger: »Dragi Bože! Kako su dobri ti stari modici i natrajni propisi! Tvoj svetog predhodnog zakona, Tvoji zapovijedi! Od koliko zla oduvaju čovjeka, koji ih priznaje i po njima se ravna!« — Bog je dao roditeljima ruke, a dječcu svoju čvrstu dršku i ravnanju pravim i poštenim putem života. Čvrste, jake, krepke ruke roditelji često trebaju, naročito kod ođogoe odrasle djece. Mnogi znadu samo vikati, proklinjati i ljutiti se na dječcu, a ne znadu zapovijediti i zahtijevati, da se zapovijedi izvrše. Kada je potrebno, moraju znati uzeti u ruke i šibicu, Sv. Pismo lijepo opominje roditelje: »Ne šteti kazne djetetu svoje-mu! Izbiješ li ga šibom, neće od toga umrijeti. Biješ ga doduše šibom, ali ga izbačivaš tako od podzemnoga svijeta.« — Prut i ukor daju mudrost, a djetete prepušteno samo sebi, stranoti mater svojoj. Tko šteti prut, ne ljubi sina svojega« (Priz 23, 13, 14; 29, 15; 13, 24.). — »Tko ljubi sina svojega, vazda drži šibu za nj pripravnu, da se napa-

kon mogne radovati. Tko razmišlja sina svojega, morat će jednog sibi zavezati rane« (Sirah 3, 1, 7.). Velika se nadrost krije u narodnoj poslovice: »Šiba pjeva mladu misu.« Ruzumije se, da moraju roditelji šibu razborito upotrebljavati. Šiba ne sunje biti svakidajni kruh sa dječcu, nego ljek.

Bog je dao roditelje djece, da im čitavim svojim bićem nastanu živi primjer poštenoga i kršćanskoga života. Oni moraju postati modeli, uzorak, prema kojem će oblikovati duhovno i duševno lice svoje djece. Obično su djeca onakva, kakvi su njihovi roditelji, jer plod ne pada daleko od stabla. Isus je kazao, da ako stalno ne može radati do-brih plodova, ni dobro stablo zilih plodova. Zato su djeca slika svojih roditelja. Pričaju, da je grčki mudrac Sokrat prilijepio pljusku nekome ocu, čiji je sin izustio ružnu posvuku! I pravo je učinio, jer se je sin od oca naučio posvati. Narod veli: Kakav otac, takav sin, kakva majka, takva kći! Kako bi se morali zato roditelji truditi, da daju svoju dječicu svoj lijepi primjer u svemu, da izbjegnaju sve ono, što bi ih moglo sblazniti i pokvariti.

Bog je dao roditeljima i sree, da ljube svoga dječicu. Ljube ih kao majku, željno čineći, žrtvovati se, da bude sretan tvoj, kojega ljubimo. Zato će roditelji sve učiniti za vremenitu i vječnu sreću svoje djece. Oni će se kod ođogoa držati Isusovih riječi: »Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu, sve ostalo će vam se dodati, te skrbiti u prvom redu, da svoju dječicu dobro i temeljito kršćanski odgoje, znajući da im time daju najbogatiju baštinu. Takvu dođu (natura) mogu dati svojoj dječici je najsiromasniji roditelji. Pa kao što je Salomon rekao o mudrosti: »S njom su mi došla dva dobra i nebrotano sam bogatstvo primio iz njezinih rukue« (Mudr. 7, 11.), tako će i dječca govoriti o dobrom kršćanskom odgoju, koji su primili od svojih roditelja. Takve će roditelje dječca uvijek blagoslivljati, a roditelji će na času smrti Boga tako govoriti: »Što sam dječcu, koji si nam naučavali i ođgođivati za Tebe, i s velikim će pouzdanjem čekati vječnu nagradu. L. J.

Pedesetgodisnjica „Quo vadis-a“

Ove je godine 50 godina, otkada je bio izdan Sienkiewiczov (Sjenkiewicz) povijesni roman »Quo vadis« kojim je spomenuti poljski pisac stekao svjetsku slavu. Bio je preveden na 30 stranih jezika. Poznat je i čitaju ga u 25 država Evrope, Azije i Amerike. Od »Quo vadis-a« postalo je nekoliko drama, opera i filmova, koji su još više proslavili ime Sienkiewiczovo u čitavom svijetu. Zanimljivo je, što je rekao sam pisac o svom djelu. God. 1893. pisao je Sienkiewicz Dioniziju Henkeliu: »Svajan je velikom kršćanskom eposu, u koji bih htio unesti sv. Petra, Nerona, prve pro-

gone, i stvoriti niz prizora tako opće ljudskih i njezinih, da bi ih moralno prosvjetlila i u poljskom je jeziku. A kad je djelo srušio, pisao je Ignaciju Chrzanowskomu, da je htio pokazati suprotnost među poganskim i kršćanskim svijetom. Milijuni čitalaca sigurno će potvrditi, da je pisac svoj cilj postigao. »Quo vadis« je u svjetskoj književnosti jedna od najljepših apoteoza kršćanstva kao vjere ljubavi, pobjede dobra nad zlim, trijumfa pravdom i nad nasilnim proganjanjem. U tom i jest vješta vrijednost kršćanstva, koju je svojim djelom proslavio besmrtni Sienkiewicz.

Istočne molitve u Holandiji

I na području ideje za uniju su holandski katolici aktivni. Već godine 1921. bilo je osnovano zaslugom redemptorista O. H. van Keulena društvo za uniju pod imenom »Apostolat sjedinjenja«. U 25 godina skupilo je to društvo 200.000 članova, koji su organizirani u 1000 župnih sekcija. Svaka skupina članova dobiva badava tromjesečni »vjesnik društva« Glas s istoka. Vjesnik obavješćuje svoje čitaoce kratko i popularno o svim pitanjima, koja se tiču kršćanskog istoka, te širi ljubav prema sjedinjenim kršćanima, kojih je rat mnogo potjerao na evropski zapad, pa čak i u Holandiju.

Da još više duhovno prodube ljubav prema istočnim kršćanima, izdali su knjigu istočnih molitva u holandskom jeziku. Knjiga je izšla brigom diecezanskog tajnika u Haarlemu, Jansena, a ide za tim, da primjerima istočne liturgijske pobožnosti, koja se odlikuje pjesničkim peletom i dubokom čuvstvenosti, podigne pobožnost Holandana.

Mimogred spominjemo, da je i u Češkoj o. Ivan Marianov izdao pod naslovom »Da bi svi bili jednog« priručnik za uniju, u kojemu je također otisnuto primjere istočne liturgijske pobožnosti u češkom jeziku. Priručnik je bio na jagnu razarabljeno. Sada priprema pisac nove prošireno izdanje.

Zaručnici i njihovi roditelji

Duh Sveti kaže u Sv. Pismu, da je kći oca tajna briga, koja mu ne da spavati, jer se boji, da bi se dala za vestiti i da zatrudni u očinskoj kući, pa ga ovako opominje: »Na lakoumnu kćer strogo pripazi, da te ne obruka kod svojih neprijatelja, da ne bude govorkanja u gradu i brbljanja u narodu, i da te ne osramoti kod velikog mnoštva« (Sirah 42, 9—12). Dobri roditelji čuvaju zato svoju dječcu kao zjenicu svojega oka i ne puštaju ih u zla društva, raskalašene plesove, ili da klatare, naročito noću i bez ikakvog nadzora. U prvom svjetskom ratu desio se je u jednom selu ovaj događaj. Vojnici su priredili ples i pozvali sve seoske djevojke da dođu na zabavu. Zapojeđnik je hacio oko napose na lijepe županove kćerke te se je već unaprijed veselio, kako će se u plasu a njima zabavljati. Ali uveče, kad je ples započeo, njih nije bilo. Razočaran i ljutit poletio je odmah k županu te mu prijeteći rekao: »Zašto se Vaše kćerke nijesu odavdale nasom pozivu na ples? Ne znate li, da sam ja kapetan! Ali se otac nije dao smesti, nego mu je smjestila junacki i ponosno odgovorio: »Ako ste Vi kapetan kad Vaših vojnika, znajte, da sam ja

general u mojoj obitelji! U mojoj obitelji zapovjedam ja i ja sam odgovoran za moju dječcu. To je bio doista odgovor pravog kršćanskog oca, kojemu se moramo diviti i nasljedovati ga.

Posebnu pažnju dužni su roditelji posvećivati svojim sinovima i kćerkama onima, kada si izabiru ženidbenog druga i spremaju se na ženidbu. U velikoj je mjeri ovdvisno od roditelja, hoće li dobro izabrati i hoće li zaručničko doba sveto i čisto sprovesti. Pogotovo t to doba moraju budno paziti ra svaki njihov korak i ne smiju ih nikada puštati same. Najveća je opasnost za čistu potajno sastajanje, tako da ih nitko ne vidi. Zaruke približuju, one su pred-sobnje ženidbe. A blizina je za mlade ljude, pa makar bili oni ne znam kako dobri i krepkosi, uvijek strašna napast. Roditelji se zato ne smiju zavaravati, kao ona majka, o kojoj pripovijeda župnik Stolz. Ta je našme majka u svojoj sobici mirno molila krunicu, doš se je njezina kćerka na drugom katu sama zabavljala sa svojim zaručnikom. Župnik, koji se je noću vradio od nekog bolesnika i slučajno ona prolazio, video je ono kamo doba noć još svijetlo na prozorima, stupio je u kuću, mistići

ŽIVOTS CRKVOV APOLOGETSKI KUTIĆ Čovječja narav

UZASBAČE (SPASOVO)

(Dne 13. svibnja)

Isus se je poslije ukrašenica prikazao apostolima i drugim osobama kroz 40 dana. On je svijet već uklopio svojom mukom i smrću. Pobjedio je smrt ustavši od mrtvih. Ustanovio je svoju Crkvu, da ona nastavi djelo milosti i spašavanja. Apostole je za tu zadaću učvrstio i pripravio. Nakon svega toga došao je dan, kad se je odušio vratiti i ovoga svijeta k svome Ocu nebeskomu, kako se je više puta pred apostolima izrazio. Ušednuo se je pred njima i — otišao. Njegov put u nebo, u duhovni svijet, njegovo je slavlje, trijumf. Zato Crkva na današnji dan pokazuje veliko veselje kod sv. mise.

To se opaža već na početku kod »Ukazaz, koji glasi ovako: »Ijudi Galileji, što stojite gledajući na nebo? Aleluja. Ovaj Isus, koji se od vas uzio na nebo, tako će doći, kao što ste gledali da ide na nebo, Aleluja, aleluja, aleluja. Svi narodi pijetećite rukama, poklikajte Bogu glasom radosnim.

U čitanju Djela apostolskih (I. 1—11) pripovijeda nam se, kako je Isus ušao na nebo. Prije toga im je rekao: »Primit ćete silu Duha Svetoga, koji će doći na vas, i bit ćete svi svjedoci u Jeruzalemu po cijeloj Judiji i Samariji i sve do kraja zemlje: »I kad to izreče, diže se, dok su on gledali, i uze ga oblak s njihovih očiju. Zatim su im dva anđela rekla, kao što je Isus otišao, tako će jednom opet doći...

Zatim čita misnik: »Uzide Bog u klicanju, i Gospodin u glas trube, aleluja!

U evanđelju (po Marku 16, 14—20) pripovijeda nam se isti događaj. Prije uzdaha ovoljio je Isus apostole, da propovijedaju evanđelje svakom stvoru. »Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se. A tko ne bude vjerovao, osudit će se. Govorio je veoma jasno.

NEDJELJA U OSMINI UZASBAČE (SPASOVA)

(Dne 18. svibnja)

Između Uzasačica i Duhova tekaju apostoli u ljekobni, ali u pouzdanju. To se odrazuje kod sv. mise u »Ukazaz koji glasi: »Čuj, Gospodine, glas moj, kojim k Tebi vapim, aleluja; Tebi govori srce moje. Tebe traži lice moje, lice Tvoje, Gospodine, tražim; ne odvrati od mene lica svojega, aleluja, aleluja. Gospodin je svjetlost moja i spasenje moje, koga da se bojim?

U čitanju (I. 4, 7—11) nas upozoruje sv. Petar, da moramo »biti mudri i budni u molitvama i da ljubimo jedan drugoga, i neka svatko po svojoj moći slavi »Doga po Isusu Kristu.

U evanđelju (po Ivanu 15, 26—27; 16, 1—4) govori Isus apostolima

I po njima nama, da će nam postati »Duh istine, »koji izlazi od Oca. Zatim ih je pripravio na progovora govoreći im: »side vrijeme, kad će svaki, koji vas ubije, misliti, da služi Bogu. A to će vam činiti, jer ne poznajete Oca ni mene. Ovo sam vam rekao zato, da se sjete, da sam vam ja rekao, kad dođe to vrijeme.

DUHOVI

(Dne 25. svibnja)

Duh Sveti je napokon sašao nad apostole u obliku gorećih jezika. Posvetio ih je, učvrstio i rasvijetlio. Osposobio ih je, da vode Crkvu i da je prošire. Nastupilo je vrijeme Duha Svetoga, djetelja milosti i duhovnih darova.

Sv. misa počinje ovim riječima: »Duh Gospodnji napuna svemir, Aleluja; i onaj, koji se obuhvaća, fuje svaku riječ: Aleluja, Heleluja, Aleluja. Neka ustanu Bog i nek se razasu neprijatelji njegovi i neka pogibaju od lica njegovoga, koji mrze na nj.

Čitanje (Djela apostolskih 2, 1—11) opisuje nam potanko dolazak Duha Svetoga na deseti dan poslije Isusova Uzasačica ili pedeseti poslije njegova ukrašenica. Došao je uz huku vjetrova. Ognjeni su jezici odmah pokazali, što začet apostoli su govorili raznim jezicima — tako da su ih prisutni, nadolazi iz raznih krajeva, slušali svaki u svojem jeziku svu divinu Božju djelavu.

Zatim čita misnik posljedniju:

Dodi Duše preveći,
Svaha neba nas posjeti
zrakom svoje milosti,

Dodi, Oče ubogih,
Davaoče dara svih,
Dodi, srca svjetlosti,

Sjaju svijetla blaženog,
Sjaj u srcu punka svog,
Napuni nam dušu svu,

U evanđelju (po Ivanu 14, 23—31) naglašuje Isus ljubav. Bez nje nije ništa, a po njoj ćemo doći »k Ocu i »stanati čemo se kod njegovog. »Kad bi vi mene ljubili, svakako biste se radovali, što idem k Ocu, jer je Otac veći od mene...

U predslavlju (prefaciji) pjeva svećenik: »...po Kristu, Gospodinu našem, koji je ušao nad vas nebesa i sjeo s desne Tvoje i na današnji dan izlio obćanoga Duha Svetoga na Božje posinke. Zato kličite čitav svijet i svemir pun veselja. A i višnje moći i anđeoske vlasti pjevaju pjesmu Tvoje slave.

Čovjek sastoji od duše i tijela. Čovjek nije samo tvar ili materija, kako tvrde materijalisti, a ni ti do božanstva, kako hoće panteisti. Čovjek je kopca između stvarnog i duhovnog svijeta. On ima nešto ljudička i materijalnog (tvarnog) svijetom. Po svojem tijelu ima u sebi kemijske spojive kao mineralna tvari, raste kao biljka i osjeća kao životinje. Ali besmrtna duša, otkrivena razumom i slobodnom voljom diše čovjeka u svijet duhova.

Čovjek je mikrokozam, to jest svemir u malenom. Ako pronađemo čovjeka kao tvar, on je neznačajni sićušni prašak u razumu i ostalim materijalnim svijetom. Koji je ovaj čovječji tijelo prema zemaljskoj kugli? A što je zemaljska kugla prema bezbrojnim nebeskim tjelesima, od kojih su neka na milijuno veća od naše zemaljske kuglice? Ali u čovjeku je besmrtni duh — stvoren na silu Božju — koji na krilima svojih misli i težnja leti preko granica prostora i vremena.

Nosilac našeg čovječjeg dostojanstva, naše vrijednosti, naše sile, to je besmrtna duša. Mi govorimo o senzitivnoj duši kod životinja, o vegetativnoj moći kod biljki i o sili, koja udružuje molekule minerala u divne skladne oblike (lece). Ali kod minerala, bilina i životinja ta organizatorska sila ne stvara nešto, što bi bilo sviježno samoga sebe. Jedino čovjek si je svijestan svoga »jac — jedino čovjek je osoba!

Po duhovnom tijelu naše čovječje naravi stvaraju se neprestano jav između čovjeka i ostalog stvarnog svijeta. Po svojim duševnim — intelektualnim »slama postaje čovjek na neki način gospodar, vladar prirodne tvornice, što ih vidimo kod čovjeka. Životinja ne misli, ne izbira, ne odlučuje, već radi nužno po svojoj nagodini i to besvjesno. Životinja ne izlazi iz stvari, kod čovjek — kako gore spomenuto — salazi mišlami i zaključivanjem u beskrajinost prostora i vremena.

Životinja nema govora, nego samo neke momente, koji ističu neprestanost ponor između životinje i čovjeka, bitnu razliku između jednog i drugog.

Životinja ima duševne niže tvore: oči, predodžbu, gibanje, pamćenje, sjećanje, sanjanje, priviđanje, težnja za senzitivnom udgodnošću. Životinja ne stvara pojmove, sudove, zaključke, a to spada u višu duševnu tvornicu, što ih vidimo kod čovjeka. Životinja ne misli, ne izbira, ne odlučuje, već radi nužno po svojoj nagodini i to besvjesno. Životinja ne izlazi iz stvari, kod čovjek — kako gore spomenuto — salazi mišlami i zaključivanjem u beskrajinost prostora i vremena.

Životinja nema govora, nego samo neke pojmove, sudove, zaključke, a to spada u višu duševnu tvornicu, što ih vidimo kod čovjeka. Životinja ne misli, ne izbira, ne odlučuje, već radi nužno po svojoj nagodini i to besvjesno. Životinja ne izlazi iz stvari, kod čovjek — kako gore spomenuto — salazi mišlami i zaključivanjem u beskrajinost prostora i vremena.

nišli i osjećanja, vidimo neljudernu razliku između čovjeka i životinje. Životinja nje ostaju bez ikakva učenja uvijek u krugu svojih prirodnih nagona, ona ne napreduje ni kroz godinu ni kroz stotljeća. Čovjek ima u nekom pogledu nesagrađenu mogućnost napretka.

Životinja nema etičkih, vjerskih, estetskih osjećanja, dok se može čovjek dignuti do vrhova visina vjere, moralna, umjetnosti. Ali može čovjek pasti i dublje od životinje, kako kaže poznat-krijivni analitizator ljudske duše, ruski pisac Dostojevski: Čovjek sije od najvčih visina do najnižih dubina.

Čovjek ima slobodnu volju i po njoj može, ako hoće, ostati na visini kao krug na svoju vrljivih Božjih stvorova.

Sve to mutarne djelovanje dokazuje, da čovjek inače u sebi posebni duševni svijet. A nosilac ili uzrok tog djelovanja, tor duševnog svijeta, ne može biti drugi nego isti biće isto naravi, tor još duša.

Salezijanci u Ošwienćimu

Poljski salezijanci imali su u Ošwienćimu već od god. 1898. veliki zavjet sa gimnazijom, moćnom zanatlijskim školama i oratorijom, no na njemačke okupacije sve su izgubili. I 12 je salezijanaca posinjelo srednju gimnaziju, ali čama interuacija u historijskim koncentracijskom logoru u Ošwienćimu. Konačno lantske godine vratili su se salezijanci opet u Ošwienćim, da uspostave svoj zavod. Na njemu koncentracijskog logora stajao je novi zavod. Mjesto, na kojemu su nacisti počinili toliko zločina, pretvorit će se u mjesto rada i molitve, što će mu donijeti Božji blagoslov.

Uredi za savjete vjericima

Praktični katolici u Holandiji otvorili su 18 ureda za savjete vjericima. Ti uredi daju stručne savjete vjernicima prije ženidbe i mladim suprugima poslije ženidbe. U svakom uredu su nastojatelji po jedan svećenik i jedan liječnik, na koje se obraćaju mladi ljudi u pitanjima vjersko-ćudorednim i zdravstvenim. Kako su ti uredi bili doista potrebni, vidi se iz toga, što je u jednom od tih ureda prošle godine tražilo savjet preko 600 osoba. Ti će uredi doista mnogo doprinijeti tonu, da holandski obitelji budu zdrave i moralno jake. Katolici obitelji to je spao narodu. To je geslo holandskih katolika. Da podignu obitelj, holandski se katolici sluše svim modernim sredstvima, tiskom, radnjim i filmom.

Ravnim putem

»Zašto se niste udali. Lito? Takovo samo pitanje često čula. Skoro svaka rodilja, kod koje sam bila, vidjela je to već jednom znati. Obično odgovorim: »Nije sve jednako dobro za svakoga. I kad je to tako nekome vrijeme primanja i mora mnogo toga vidjeti i doživjeti, onda se prednostilja deset puta, i još češće, prije nego se usudi izgubiti svoju slobodu. A i zvanje, kako ga je shvaćam i izvršavaju, lepuju na savim život. Nema više u mom srcu mjesta za mužu... Sve je već ledano do zadnjega kutca.

Ali danas mi je teško odgovoriti na pitanje: zašto se niste udali? Jer znati, koja mi ga je postavila bez ikakove sluznje, zauzima mjesto, koje je nekada nalno postalo moje, da... i ona mora sad nositi križ, od kojega je mene Bog očuvao.

Bila je dobra zgrada, barem za naše prilike. Bio je zastupnik velikih tvornica, imao je veliku bludnu. Kod nekih tetke je bila svadba i ja sam sinjela osamno na više sedmica, da pomognem kiti opremu. Tamo sam ga upozнала: u krugu obitelji, kako je to nekada bio običaj. Sve se mi činilo dobro i u redu. Stric se raspitao o njemu i njegovim prilikama. Veoma su mi svi preporučivali, da ne odbijem takovu sreću...

I ja sam se zaručila. Moje srce je usplamljeno. Nije mi stid priznati. Ali nešto je bilo tu... nešto, što je rastavljalo, nešto je strano stajalo pred mojom dušom... Inenada me pomisljalo i ustavljalo upravo onda, kad je Albert, moj zaručnik, pokušavao prekoračiti uske granice obiteljskih običaja bilo u riječima ili u nježnošćima ili u željama...

Uvijek je nanovo pokušavao nagovoriti me, da se s njim nasamo sastanem ovdje ili ondje, da jedno veće izreknem a njim sama. Odmah se je u mojoj duši javio znak, koji je opominjao na opasnost, prenaka radi tadanjeg uzgoja nisam mogla shvatiti zašto. Dakako, istokako nisam uvjerala, zašto bi bilo potrebno, da smo sami. U obitelji nisu bili stinčavi. Imali smo dosta vremena i prigoda, da se upoznamo i da razgovaramo o budućnosti. I tako ja nisam pristala na njegovo želje, što je njegova vidljivo ozlovljivo.

Kad je čuo, da ću se vratiti kući, predložio mi je, da iskoristim priliku i da jednom čitav jedan dan sasvim njemu poklonim. Tako zgodnu prigodu, »da se jednom češćito volinno, reče mi, da ne smijem propustiti. Nakon zaruka, čvrdo je, da ima pravo na to, »Jednampu

morao biti sasvim moja. Moraš mi do kazati, da me voliš, inače ti više ne vjerujem, ako se i ubuduće budeš bunila i opirala...

Smisao tog zahtjeva nisam onda razumjela. Ali me je uhitilo ćudan strah... groza od razbuktelje vatre, koja je bijeljala u njegovim očima i od njezovlje, što je sa postalo naravnije i meći nerazumljiva. »Pustimo to! Ja i ne znam, o čemu ti govoriš! Ali sasvim pripadam samo Bogu, a nikome drugome... S tim sam riječima istisla iz sebe i ostavila ga samoga.

Ali taj novi doživljaj ćveto tri se prihvatilo za dušu i nije me više pušćalo. Što se je skrivalo na tim ćudnovatini riječima? Kamo je to smjerlo? »Vjerasnost po svaku cijenu! Navješće sam išla u crkvu Makke Božje. Sadržan bio je don Vilek Goepe. Odbilješa sam zato pitati u isposvijeli ćupnika stolne crkve. Dobro mi je savjetovao, Bez mu platilo u vjerasnosti!

Poslije podne je Albert opet došao; oćevindio zlovoljan i razdražen. Prvom prigodom nastavio je ćučeranjim razgovorom. »Dakle, kako je? Hoćeš li mi konaćno dokazati svoju ljubav? Serđeno boga ditiće budi samo naša ćjtućnoć! »Češć oćići odavle, a u ćevrtak ćešć ćući... »Ne, onda bih morala lagati ovdje i kod kuće. A što ti tražiš? Dok nismo vjenčani, ne idem s tobom sama na put. Hoću da ćasmo nosim svoj vjenac pred oćranom.

»Imam pravo na tebe, na tvoju ljubav,

jer smo zarućeni. Pa što onda, ako malo prije ih ksenje...

»Niko nema na mene pravo, ako je to pravo u suprotnosti sa Božjim pravima, pa ni ti! Što je protiv Božje zapovijedi, ne ćek nikada dobiti od mene nojnju pristankom i mojom voljom... »Vidi se, da si odrasla na svet! Kakove ti nazadnjaćke nazore inositi... Mi muškarci ćjednostavno moramo imati tu nasludu. Ako mi se ne podća, moramo lići kakvoj javnoj bludnici i ti snosić odgodu za to! Da me samo malo voliš, bila bi rado spremna... s veseljem bi za mene sve učinila... ta i onako ćemo se vjenćati!

»Da vi muškarci ne moćete ćisto ćivjetiti, ne bi to Gospodin zapovjedio i zaključivao. Poznavao vas je isto tako dobro kao i nas. I ako sada trećići, da ne moćete ućdržljivo živjeti do našeg vjenćanja, kako ću poslije — kad bideš po ćitave sedmice na putu — moći ćjverovati u tvoju vjerasnost?

»Moraš naućiti, da muškarci nisu ćo ne...

»Ne smno da sama hoću ćista ćistiti u brak, hoću i muža, koji isto tako ćešć doćati u brak — drugacije ne! Radje ćostajam sama u svijeću. Nije vrijeme još radi toga troćiti rijeće...

»Došlo je, što je moralo doći. Na drugu izu toga mi je pisao, da smatra sarkazno razgrnutima. Sa ćenem, koja ima tako strastodone i natrasne nasore, ne moće biti sretan.

»Nemoj se ćalostiti, ćijetice, rekla je

Nova blaženica

Marija Goreti 12-godišnja djevojčica, bila je ubijena 1902. god. u gradiću Netunu, oko 45 km daleko od Rima. Marija se rodila 1890. u Netunu, gdje je putovala svoji kratki život od 12 godina. Imala je uzorne katoličke roditelje. Bili su siromašni, ali su obogatili njomuz dužom ljubavlju prema Bogu i prema Bl. Djevici. Vrlo je rado tučila, a svojim je roditeljima bila veoma poslušna. Nada sve je pazila, da se ne bi okaljala kakvim grijehom. Ali ji je čekala teška kuhinja. Neki 18-godišnji mladić, po imenu Aleksandar, srušio njezinu obojicu, strastveno se je nju zaljubio. Njegov je odgoj bio sasvim kršćanski. Mladić je bio pravo pokvaran. Marija se je odlučno protivila njegovim zlim naklanama, ne to ga nije smelo. Uviđajući pogubna, koja joj prijeti, Marija se je čuvala, da ne dođe s njim u doticaj.

No 5. srpnja 1902. Aleksandar ju je našao samu u kući. Odlučio je, da na svaki način izvrši svoju zlu nakanu. Zato je ponio sa sobom i bočicu. No Marija se je i taj put odlučno i odvratno uprotivila njegovoj zloj nakani. «Što misliš, idi čuš u pakost, zavrtim ti. Pobješnjivi radi toga, što ga je i opet odbi-

la, Aleksandar je izvadio bočicu i potisnuo u prona Mariju pobješku. No Marija nije odmah umrla. Izdahnula je tek drugog dana. Prije smrti su je pitali, da li opršta Aleksandru, i ona je izjavila: «Ocijem arcem opratim, dapače željela bih, da bude uz mene u rajute».

Aleksandar je bio osuđen na 30 godina tamnice. Dugo se vremena nije kajao sa svoj sločin. No napokon se je pomirio s Bogom, a kad je izašao iz tamnice, pomirio se je i s obojicom, koji je na tako strašan način oteo Mariju. Kasnije je dapače otišao u samostan i postao redovnik.

Zanimljivo je, da je u znak kajenja u postupku za proglašenje Marije blaženom bio na glavnim svjedokom. Marija je bila proglašena blaženom u crkvi Sv. Petra u Rimu dne 27. travnja ove godine.

Njezino tijelo bilo je preneseno 1929. u crkvu redovnika pasionista u Netunu. Oci pasionisti su također predložili da bude Marija proglašena blaženom. U spomenutoj crkvi našao se i kip Njše Gospe od Milosti, koju gradjani Netuna veoma štaju.

Istarske biskupije

Evo nekoliko crtica o istarskim biskupijama Sv. Petar poslao je iz Rima sv. Blažku evangelizatoru u velikim tadašnji grad Ogulje, da propovijeda vjeru Kristovu. Sv. Marko obratio je u Ogulju sv. Mohora. Sv. Mohor je bio prvi biskup oguljski, te je sirmo vjeru Kristovu i u Istri. Kršćanstvo se je širilo u našim krajevima sve više i više. U 2. i 3. stoljeću poslije Krista bili su u naša kršćani praprogionji, tako da je bilo među njima i mučenika. Kršćanstvo je širilo u Istri i biskup oguljski sv. Hilarij, koji je došao u Istru god. 276. a zatim i sv. Donat.

Na pragon je kršćana prestao, kad je car Konstantin 313. god. dao slobodu Crkvi. Tine je bio pobijedjen poganstvo.

Sporno je pitanje, kada su bile osnovane pojedine istarske biskupije. Njehovog istarskog biskupa nemamo među mučenicima. Godine 297. jedan je biskup u našim krajevima bio onaj u Ogulju. Neki povjesničari vele, da nijedna istarska biskupija nije osnovana prije god. 524. ne je mogu točno ustanoviti godinu, kada je koja biskupija nastala. Fu staro predajje bio je osnovan ničan sk biskupiju Karlo Veliki, no tomo nemamo nikakve listine. No od god. 524. po priiti počinje rad biskupa svih istarskih biskupija, i one oazske. Samo o krećim biskupima imamo podatke od god. 900. dalje, a to možda zato, što su se najstarije listine izgubile.

Biskupija su nastale u Trstu, Kopru, Novigradu, Poreču, Puli i Pičnu, a na kvemostim biskupija u Opatcu i Cresu. Porečka biskupija bila u starim vremenima melena. Pod nju su spadali Rovinj, Bale, Dva Grada i Svetinčevac.

Svi su istarski biskupi bili podređeni oguljskom metropolitu, koji je postigao naslov patrijarha. Biskupi kvamrskih otoka bili su podređeni dalmatinskom metropolitu. Spominjemo, da je via istarskih biskupa zajedlo stolice patrijarha u Ogulju i u Gradu.

Od 6 prijašnjih istarskih biskupija (Trst, Kopar, Novigrad, Poreč, Pula, Pična) danas imamo još samo dvije, te je, onu u Trstu i u Poreču. Godine 1788. bila je priključena tršćanskoj biskupiji ukinita biskupija ničanaka. Zadnji biskup pičanaki je bio Aldrago Vi-kardi iz Trsta. Na molbu austrijske vlade ukينو je papa Lav XII. god. 1828. biskupiju u Novigradu, te ju je priključio tršćanskoj biskupiji. Ta je biskupija prestala tek anarču zadnjeg biskupa novigradskog Teodora Lorešana od grofova Bušbi iz Krka, koji je umro god. 1831. Isti papa Lav XII. ukينو je i biskupiju u Koruru, te ju je god. 1832. sjedinio s biskupijom tršćanskom. Zadnji biskup koparski bio je Bonifacij od Ponta, Mečanin koji je umro 1810. god. Puljska biskupija bila je priključena puljskoj biskupiji god. 1830. Zadnji puljski biskup bio je Dominik Juras iz Raba, koji je umro 1803. god. Tako su na-

razlika u dobi — zadnji brak — svo uzalud!

Djevojke, koje hoće da se pod svaku cijenu udaju, ne primaju savjeta, a njihove majke još mnogo manje! Do danas mi je nerijetko razgovarala, kako majke — koje su same iskusile teškoće braka — tako neodgovorno i lakomno sunovrađuju svoje kćeri u zle bračne prilike, što se neprestano događa.

Prije tri sedmica bilo je vjenčanje. Samo cijelono, naravno. A sad će se već roditi dijete... Zato me je i pozvala i ona, i bolno mi se potušila! «O, kad bih još jednom mogla odlučivati, Leza... Dobro ste učinili, što se niste udali... O, da sam vas poslušala!»

I prizala mi je, koliko je zadrževala i svadje bilo već radi djeteta! Već naša prije poroda! Jer će u opću roditelj... «Svaka seljačka djevojka zna već nešto pomoćno, govorio joj je muž. Ali majka njezina to nije dopustila. Rekla joj je: «On ti je obočao brak i sad te mora oženiti! A ako odstražiti dijete, imat će te u vlasti i ostaviti... I roditelj je nastavio: «I sada, kad je ovdje ležim za njegovo dijete, sjedi on kod druge u Beču... ta čitala sam sinoč list, koji je u brazi zaboravio na pišanem stolu... O, kad bih još jednom mogla odlučivati!»

Dragi Bože, ta kako su dobri staromodni i natražni propisi Tvoj svetog zakona, Tvejih zapovijedi! Od koliko sta očajnja djevojka, koji ih primisao i po njima su razni!

Primalja Elizabeta Burger

stale konačno današnje biskupije blažsko-koparska i porečko-puljska.

I oazoka biskupija je prosta, kad je g. 1822. umro njom zadnji biskup Ivan Petar Galzigna iz Raba, te je ajedinjena s kršćom biskupijom.

Najmanje od starih naših biskupija bila je pičanaka. Pod nju su spadali Pičan, Gradišć, Lindar, Par. Nužeti, Gerovlje, Krškita, Golegova, Ržana, Bolo, Čopić, Sv. Ivanca, naš 1820. god. Grimalda, Zavarje, Skopljan, Grolava, Previč, Tupljak i Gradinja.

DOPISI

IZ SP. BRNIKA
I Franca Gračić

Dne 7. svibnja t. g. umrla je mnogim u Istri poznata Franca Gračić, sa- tra i biskup dogovornica bevarskog župnika i istarskog narodnog prava kanonika Mons. Josipa Gračić, koji je svata nastanjen u Sp. Brniku, p. Cerlje pri Krajuju (Slovenija). Pokojnici želi vječni pokoj, a Mons. J. Gračić uzruje svoja snučića.

Uredništvo «Gore srca»
IZ SPLITA
Novi gradski župnik

Nedavno je bio imenovan gradski župnik i kanonikom kod Sv. Djepe kod gore, dr. Mladon Alajbeg, Uredništvo «Gore srca», koje se predložilo svetlunima, dobilo je tom prigodom njmu povećanu pjesmu «Sakramentalnom Kristu», koju zbog pomanjkavja prostora ne možemo na žalost objaviti čitavu — pa donosimo iz nje ove kitice:

O sakramentalni Kriste, naš Bože i naš sopatnik, naš najvjeraniji brate i najbolji naš!

Ušetljaj... sa svojim svetim znakom i svetinjom... jele bestoje nahrani i sada duše, ostvari našu želju!

da oživimo u znaku Tvoje velike Dofan- vaće, naše dobrote, sva naša teška i crna zemaljska stradanja, blagoslovi — i olakšaj nam naše krivice, te sjajno sunca osvjetli naša vjekovna nadanja!

O napobjediv! Kriste! Na putu nove... erca i vjere; na novom putu naših uskra- pruži nam snagu novu svoje velike ljubavi i ulij patnicima bisera nade u nova svanuća.

S. K.
IZ BERMA
Hudočica Majci Božjoj «Na Skriplj-nam»

U ponedjeljak, 5. svibnja, hodočastili su vjernici iz okolnih župa, predvođeni od svojih svećenika, u pokorničkim procesijama k crkvi Majke Božje pod Berma, da iznose kišu i druge mli- otviti, koje im trebaju u svakidašnjem životu. Ta je starinska crkva bila bog svojih starih slika i glazgolskih natpisa već pod starom Austrijom proglašena novimim spomenikom. Vjernici su prozali sa svojim svećenima kroz Be- rezu moleći i pjevajući.

Veleć. Ivan Zurić, lindarski župnik, služio je sv. misu pred crkvicom. U to je vrijeme trvski pjevački zbor pje- vao lijepe euharistijske i Marijine pjes- me, dok su ostali svećenici isposvjedili u crkvi i pod stablima uz zidice okolo crkve. Pred. g. Banko, predsjednik «Zbora svećenika sv. Pavla», održao je lijepu propovijed o štovanju Bl. Dje- Marije i Njezinih svetinja, te je u tu svrhu narvo izrazite i poučne primjore starije i i najnovije, koji potvrđuju, da Bog i Bl. Djevica štite svoje štova- telje i čudesnim nagradama, a kažnjavaju one, koji svetogrdno diraju u vje- sjaše svetinje.

Poslije sv. mise razvila se je duga procesija prema Berma, gdje velika be- ramska crkva nije mogla obuhvatiti mnoštvo naroda. Ondje u crkvi su svi zajedno gamuljivo ponovili posvetu pred- čistom Srcu Marijini i obnovu Knezoza Zavieta. Na koncu su snajevali «Tebz Dora hvalimo i bio je podijeljen bis- goslov sa Praveviti, nakon čega je crkva opet odjeknula gromom «Do mo- besa... c. Narod se je rasršao s odlu- kom u crkvi, da će i ubuduće hrli i svojim nevrljama spod okrilja Majke Blažec.

IZ KRINGE
Mlada misa

Dne 27. prošlog mjeseca stajao je kod naše oltaru mladomikni veleć g. Ivan Jelovac iz sela Jelovec. Narod je go- brlilo u velikom broju sa svih strana

i također iz susjednih sela. Svetopostar- ca su — oko 120 ljudi — došli sa sv- sem u pratnju još novog župnika. Mladomikni je pod župnim stonom postavio rjeznu pjesmu «Čekaj Milaa Okolaca, tjena zavao, to mu je predio križ. Zatim je kreulio povorka u crkvi, pred kojom je opet pozdravio u una župljana mladić Milaa Mlanovič. Propovijed je držao veleć g. Bona Milinović, glavni predioč gore srca, rođen u Krajuju. U svrhu je spomenuto, da on panti 7 svetenika, koje je dala Kinga Istri, a od tih su četvorica koji su ži- vjeli, dok se nekoli daci odlaze spro- mažu u parožskom ajmeništu. Na koncu mise poljeto je mladomikni svoj mladomikni blagoslov te je davao po- ljubiti križ, dok u njegovi drugovi di- jališili sličice. Čitava je svatost pro- tekla u lijepom rolu. Kod objeda na- rodove su nadziravali, na koncu kojih je pozdravio riječ sam mladomikni. Neča ga prati sreća uz naše dob- e želje!

IZ ČRNICE (kod Buzova)

Mlada misa

Ono, što kod nas u Črnici ni najstari- jiji ljudi ne pamte, imali smo u nedje- lju dne 4. t. m. Bila je to svečana be- krevna triva mladomikniaka veleć. Ant. Mlečić. Mnogi su mišlali, da će doći malo ljudi, a kad tamo — došlo je još svih strana buzetske kotline, počevši od Krvavca pa sve do Lanišca, veoma mnogo naroda. Bez ikoga preko tri tu- sence ljudi. Mladomikni je dopratiša duga povorka sa 10 svetenika na čelu iz kuće njegovih roditelja u selu Percu, gdje su ga dvije djevojke u bijelji po- zdravile, a jedna mu je izručila križ. Pred samim oltarom u Črnici pozdravila je bio biranim riječima glđica Slavica Udovičić. Zatim je započela sv. misa pod vedrim nebom uz krasno pjevanje pod vodstvom glđice Slavice g. Dominika Pegana, glđana u Krvavcu. Već sama činjenica, što se je sakupilo tako veliko mnoštvo, pobuđivala je mi- šljenje, da je kad je počeo propovijediti ravatelj pazinskog sjemeništa, veleć g. L. Jurca, pretvorilo se je oduševlje- nje u silni zanos. Govorio je o tome, što znači svećenik sa narod, dotično što ima narod od svećenika. Svi su o- čitali pod dubokim dojmom te su bili veoma zadovoljni. Na koncu je mladomikni dao svima poljubiti križ uz dijeljenje spomen-sličica. — Kod objeda je bilo izrečeno više lijebih nadziravca, a kod blagoslova u 5 i pol sati zapjevao je mladomikni zahvalno pjesmu te je svi- ma zahvalio.

IZ BERSIČA
Trodnernica

Prigodom blagdana sv. Jurja mučenika, zaustavila naše župe, imali smo kao pripravu trodnernicu, koju je održao veleć. O. Edward Bajčić. Narod je do- šao u velikom broju i oduševljeno slu- šao razgovore vjerskih istina, kojih je izvršavanje uporno kao velika potrebu u privatnom obiteljskom i društvenom životu. Ovom prilikom je narod obavio svoju uskrnu dužnost sv. propovijedi i pričeiti po obitaju naše župe.

IZ BRKAČA (kod Motovuna)

Novi redovnik

Dne 13. prošlog mjeseca bio je zare- den u Vittorio Veneto redovnik-franje- vac, 26-godišnji Ildafon Kovarić, ro- den u Brkaču. Gimnazije je dovršio u Chiampu kraj Vencence, filozofiju u Ve- rovici i Krumu (Cemona), a boposlovna nauka u Sv. Mihovlju sju Insula kraj Krmina. Našom mladomikniaku želimo duži život, mnogo uspjeha i — boravak u Istri.

— ZA FOND «GORE SRCA»

darovali su:
Zupni uređ u Postira-Dolu Lira 100.—
J. Randić Kostrena-Sv. Bar-
bara (Sušak) Dm 40.—

Iz katoličkog života

ŽRTVE POLJSKOG SVEČENSTVA U RATU

Urednik »Atene«, P. Stjepan Biskupski, posvećuje dva dobro napisana prikaza žrtvama posljednjeg rata. U prvom ističe herojsko mučeništvo posvećenog biskupa vlačavske biskupije Mihala Kozaka, koji je od 1939. god. sve do junaka smrti pokazao neslomivu ustrajnost sluge Božjega. U drugom članku opisuje urednik sudan u krvi poljskog svećenstva, od kojega je bilo usmrćeno 1811 svjetovnih svećenika; zatim redovnici i mnogi vjernici (naročito u biskupiji Luck), o čemu još nema točnih podataka. Od cjelokupnog broja 10.017 poljskih svećenika u god. 1939. zatražilo je rat 2647 žrtava svećeničkih života, to jest 26,4 posto svjetovnih svećenika.

VEČERNJA MISA ZA BELGIJSKE RADNIKE

Sv. Otac je na molbu belgijskih biskupa dozvolio svećenima u Belgiji, da čitaju sv. misu u nedjelje i zapovijedane blagodne paze, i to za radnike, koji ne mogu slušati sv. misu ujutro. Te su sv. mise namijenjene samo radnicima, koji imaju više od 20 godina u mjestu raditi do jutarnjih sati u nedjelje i zapovijedane blagodne. Oni radnici, koji se žele prisestiti, ne smiju uzimati hranu i alkohola pića četiri sata prije sv. pričesti, a ostala pića smiju uzimati jedan sat prije sv. pričesti.

KRABA U BETLEHEMU

Tatovi su provalili u betlehemske spij, u kojoj se je rodio Isus. Ondje označena srebrna zvijezda mjesto, gdje se je rodio Isus. Tatovi su noću razbili stakleno spremište, u kojem se je nalazio kip Gospi i odnijeli su razne dragocjenosti i slike.

KRIŽ OPET U BAVARSKOJ

Nacisti su odstranili križeve iz bavarskih škola, no sada je bavarska vlada odredila, da se križevi opet postavi u škole. Nu križ će ići u bavarske škole tek nakon nekoliko vremena, jer sada nemaju dosta križeva. Samo za škole u Münchenu treba: 800 križeva.

SAKRILA 24 ZRAKOPILOVA

Bilo je za vrijeme rata. U samostanu sv. Lidvine u Schindelu u Holandiji vidjelo je u gornjem katu njemački generalni štab. Najednom pojave se u samostanu 24 američka zrakoplova i zamole ž majku Veroniku, ministricu samostana, da ih sakrije. Č. majka se nije smela, već je odmah u donjem katu sakrila zrakoplove. Nijemci ih nijesu pronašli, a nedavno je časna majka Veronika dobila kao odlikovanje američku medalju slobode.

NADBISKUP JASINSKI

odreko se je ujaljed bolesti svoje stolice u Lodzu u Poljskoj. Tu mu je bolest prouzročio to, što je četiri godine bio u zatvoru u Biecu, kamo ga je zatvorila Gestapo. Za prvoga svjetskoga rata bio je župnik u Kontu, a i onda su ga Nijemci bili zatvorili.

PAPA I NOBELOVA NAGRADA

Nobelov zavod u Oslu, glavnom gradu Švedske, je objavio, da se među raznim, u svijetu poznatim ličnostima, koje su predložene za Nobelovu nagradu za mir, nalazi i Sv. Otac. U studenom ove god. odredit će se, komu će se ta nagrada podijeliti.

ZASTITNICA MOTOCIKLISTA

Naslu Gospu od Milosti proglašio je Sv. Otac Papa zaštitnicom motociklista. U latinskom pismu, u kojem je Papa to objavio, naziva motocikl latinskim riječima »bireta ignifero latice incitate, to jest »vozila sa dva kola, koje tjera vatrosna tekućina«.

CRNCI SE OBRAČAJU

Oko 43 Crnce na dan postali su katolicima u Sjedinjenim Državama Amerike u godini 1946., i to najviše u južnim državama. Crnci katolici su otvornici 14 novih crkava, 7 škola, dvije bolnice i dvije klinike.

MADŽARSKA

će uspostaviti diplomatske odnose sa Sv. Stolicom.

BUGARSKA

Red asumpcionista stekao si je velike zasluge za bugarske katolike time, što im je odvojio mnoge vođe ličnosti. Među njima su i tri brata Vičev. O. Karmin Vičev je glavni urednik katoličkog bugarskog tjednika »Sletina«. Prošli Božić slavio je 25-godišnjicu misništva. Njegov brat Ivan Vičev je arhimandrit i župnik istočne katoličke crkve u Plovdivu. Oba su brata članovi reda asumpcionista. Treći brat je već 25 godina učiteljem francuskog jezika u Plovdivu, gdje su sva tri brata bila ugodjena.

APOSTOLSKI VIZITATOR ZA RUSIJE, UKRAJINCE I BJELORUSE U ZAPADNOJ EVROPI

Iz Poljske, Čehoslovačke i Rumunjske potjerao je posljednji rat, a naročito njemačka okupacija mnogo tisuća Rusina, Ukrajinaca i Bjelorusa na evropski zapad. Sv. Stolica imenovala je 21. listopada 1946. grčko-katoličkog biskupa Ivana Bučka, apostolskim vizitatorom slavenskih grkokatolika u zapadnoj Evropi. Mons. Bučko bio je otišao 1939. u Južnu Ameriku da posjeti ondje svoje zemljake, a kad je svršio svoju zadaću, bio je već rat u potpunom jeku, tako da se nije mogao vratiti kući kao pomoćni biskup lavovskog metropolite. Otao je u Rimu, gdje je svojim zemljacima mnogo koristio.

CRKVA U GOI (Portugalska Indija)

u kojoj potpiva tijelo sv. Franje Ksaverskog, podigao je sv. Otac na čast bazilike.

VJERSKA PODUKA U ARGENTINI

Nakon raspravljanja, koje je trajalo 8 sati, državni je sabor u Argentini odobrio zakon, po kojemu je vjerska poduka u školama obavezna.

RUSKI EMIGRANTI U FRANCUSKOJ

vraćaju se u Rusiju. Već sa prvoga svjetskoga rata došlo je mnogo ruskih emigranata u Francusku. Bilo je među njima dosta odličnih intelektualaca, koji su nastojali da i u inostranstvu uzdrže kulturni i vjerski život svojih zemljaka. Tako je postao Pariz nekim duhovnim i književnim središtem ruske emigracije. U Parizu su pravoslavni Rusi imali svoju duhovnu akademiju, svoje časopise i svoga metropolitu Eulogija. Nakon drugoga svjetskoga rata pozvala je sovjetska vlada sve ruske iseljenike, da se vrate kući. S prvim transportom a ruskom ladjom »Rossija« i »Marselle« (č. Marsaja) vratilo se koncem lanjske godine oko 2800 emigranata u Rusiju. Prema francuskim novinama bio je među njima i bćenjak, nagrađen Nobelovom nagradom, Ivan Bunin, nadalje knez i knezinja Velkova, četiri kneza Obeluti i šest istaknuti pisac Nikola Rošyn.

PARIJE

Sramotno ime »parijae nastalo je u azijskoj Indiji. Znači vrstu ljudi razbitih, ljudi bez prava, prema narodnom i vjerskom naziraju indijskih kasta. Ti nesretnici trpe i moralno i materijalno. Katolički misijonari nailaze na velike poteškoće, kad kao glasnici Kristove nauke o bratstvu svih ljudi, o jednakosti svih ljudi pred Bogom hoće da te parije dignu do ljudskog dostojanstva. Tako su misijonari u biskupiji Hyderabad u Indiji već pred nekoliko godina otvorili s dogovornom vlada školu za te parije. U mjestu Khammaneth kupili su sada misijonari zemljište, na kojemu će sagraditi dva strota za mušku i žensku djecu parija, koja najviše trpe.

KATOLIČKI KONGRES FILMA

U Bruxellesu u Belgiji održat će se od 15. do 22. lipnja ove god. međunarodni kongres katoličkog filma. Svečanu misu čitat će tom prigodom kardinal Van Roey u kolegijm Sv. Gudule.

RAZNE VIJESTI

Narodna skupština FNR Jugoslavije prihvatila je na svojem trećem redovnom zasjedanju jednoglasno prijedlog Zakona o petogodišnjem planu razvika narodne privrede u godinama 1947. do 1951. U zakonu su potanko navedeni zadaci plana, ali je njegov temeljni zadatak elektrifikacija i industrijalizacija, a naročito izgradnja teške industrije kao glavnog uvjeta za razvikat svih ostalih grana privrede. Da se uzmognu postići zadaci petogodišnjeg plana, uložiti će se u tom petogodišnjem razdoblju u narodnu privredu 287 milijarda 300 milijuna dinara.

Maršal Tito održao je u Narodnoj skupštini FNR Jugoslavije veliki govor o važnosti petogodišnjeg plana za svestrani daljnji razvikat Jugoslavije u svakom pogledu. »Ostvarenje petogodišnjeg plana« — rekao je maršal Tito — ne da ostalim — s potpunom će preobraziti našu zemlju. Naša će zemlja postati ne samo bogatija materijalnim dobrima, nego će ta materijalna dobra omogućiti brzi kulturni razvikat. Imat ćemo ne samo mnogo više raznih tvornica, rudnika, željeznica, raznih strojeva, dobrih prometnih veza, razne stoke i životnih namirnica, već ćemo imati mnogo više raznih škola, srednjih i visokih raznih naučnih ustanova i obnovljenih sela i gradova i tako dalje. Stvorit će se ujedno uvjeti i za lakši daljnji razvikat. Silno će porasti blagostanje naroda. Već pri kraju pete godine otvorenog plana opći narodni dohodak silno će se povećati. U odnosu prema 1939. godini izgledat će po prilici ovako: opći narodni dohodak 1939.: 182 milijarde — 1951.: 235 milijarde ili 193 posto. Dalje, vrijednost ukupne materijalne proizvodnje bita je 1939. god. 293 milijarde, 1951. bit će 866 milijarda 600 milijuna ili 180 posto.

110 bolnica sa 14.300 kreveta izgradit će se u Jugoslaviji, kako je predviđeno u Zakonu o petogodišnjem planu. Za zdravstvene ustanove i zdravstvenu službu utrošit će se svota od 5 milijarda 400 milijuna dinara.

Za prosvjetu predviđa Zakon o petogodišnjem planu trošak od 5 milijardi 900 milijuna dinara. Izgradit će se 1 milijun četvornih metara školake površine.

Zasjedanje ministara vanjskih poslova u Moskvi završilo je 25. travnja. Prije rastanka odlučili su ministri, da će se ponovo sastati u mjesecu studenom u Londonu.

Prvi maj, praznik rada, proslavljen je po cijeloj Jugoslaviji na vrlo svečani način. Velike svečanosti održane su naročito u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani. U povorci u Beogradu sudjelovalo je oko 200.000 osoba.

NARUČITE

sovo XV. izdanje molitvenika

„Oče, budi volja Tvoja“

Vežn u platio sa 491 stranicom, sa lijepim tiskom, bogat sadržajem — sa tri pobožnosti kod sv. mise, prekrasnim duhovnim poukama i liturgičkim molitvama stoji franko na dom 70.— dinara Svećenici i poznate knjižare plaćaju, kad ga dobiju, a ostali unaprijed. Narudžbe se šalju na naslov:

KNJIZEVNO DRUŠTVO SV. MOHORA — PAZIN (Istra), a novac kao za »Gore srca«

Molitvenik može se dobiti i u

Knjižari Sv. Antuna, Zagreb, Kaptol 31

Više surd za Istru i Rijeku osnovan je sporazumom odlukom Oblasnog NO-a za Istru i Gradskog NO-a za Rijeku. Sjediste će mu biti u Rijeci.

Sovjetska vlada je raspisala državni zajam od 20 milijarda rubalja za obnovu i razvikat narodne privrede u Sovjetskom Savezu.

U Sofiji je potpisan trgovački ugovor između Čehoslovačke i Bugarske.

Polažaj u Francuskoj. Prigodom reoprave o vladinoj politici cijena i nadnica u francuskoj Narodnoj skupštini došlo je do tega, da je predsjednik vlade Ramadier s tim pitanjem povezoa takodjer pitanje povjerenja njegovoj vladi. Došlo je do glasanja, prilikom kojega je za vladu glasalo 360, a protiv 186 narodnih zastupnika. Protiv su glasali komunistički narodni zastupnici. Nakon toga je vlada održala sjednicu, a nakon te sjednice je predsjednik vlade saopćio komunističkim ministrima, da prestaju njihove ministarske dužnosti. Komunistički su ministri zatim posjetili predsjednika Francuske Republike i vratili mu svoje dekrete. Tako je iz vlade istupila najjuča francuska stranka.

6 milijuna talijanskih radnika stupilo u štrajk. U mjestu Piana dei Greci kraj Palerma na Siciliji izvršen je iz nasjede napadaj strojnim puškama na 4.000 radnika, koji su prilikom proslave 1. maja bili okupljeni na zboru. Palja iz strojnih pušaka potrajala je 20 minuta i tom je prilikom poginulo 8 osoba, a ranjeno su 38. U znak prosvjeda protiv ovog zločinačkog napadaja objavila je talijanska Konfederacija rada opći štrajk u Italiji, u koji je stupilo oko 6 milijuna radnika i namještenika.

U Trstu su fašisti pokušali bombama sprejčiti održavanje prvomajske proslave. Tom prilikom su ranjena 32 radnika. Bombe su bačene u predvečerje 1. maja prigodom velike povorke radnika ulicama Trsta.

Njemački maršal Kesselring, bivši zapovjednik njemačkih četa u Italiji, osuđen je od engleskog vojnog suda za ratne zločine na kaznu smrti strijeljanjem.

43 vagona plave ribe ulovili su ribari na području otoka oko Zadra u mjesecu travnju ove godine.

U Pazinu gradi se Zdravstvena stanica, koja će biti jedna od najvećih zdravstvenih stanica u Istri. Za dosadnjače radove i pripreve utrošeno je 6 milijuna na liru.

288 židovskih i arapskih zatvorenika pobjeglo je iz zatvora u Ektu, gradicu sjeverno od Hajfe u Palestini. U sukobu sa čuvarima zatvora poginulo je 14 zatvorenika, a ranjeno je 7 zatvorenika i 5 engleskih vojnika.

70.000 novina izlazi u Sovjetskoj Rusiji. Ondje se knjige, novine i časopisi tiskaju na 115 jezika.

Požari su izbili u nekoliko ugljenokopa drvenog uglja u Saksonskoj u Njemačkoj. Steta je znatna.

Uredništvo i uprava o Pazinu (Istra) — Pisma, rukopisi i neraspodani brojevi šalju se na naslov: »Gore Srca Pazin (Istra). — Pretplatnici i povjerenici iz Istre i Južne Krajinje šalju novac na naslov: Uprava »Gore srca«, — Pazin (Istra) ili č. 704202 na uređ. poš. t. r. kod Gosp. ban. u Rijeci na nasl: »Književno društvo Sv. Mohora za Istru« Pazin. — Pretplatnici iz Jugoslavije šalju preplatu na naslov: Hrvatsko književno društvo sv. Cirila i Metoda — Zagreb, Trg kralja Tomislava 21 i to čekom br. 40-704218. — Izlazi dozvolom Vojne uprave J. A. u Onatiji. — Uređuje Urednički odbor — Glavni i odgovorni urednik: Milanović Božo — Tiskaru Narodne štamparije, Rijeka ul. Clotta 19.